

ירבעם ורחבעם

40

ספור מאת מ. בן-אליעזר, הוצאת "יורעאל", תל-אביב.

להרכות בפרטים ובדקדוקים שיש לייש-
בם בדוחק. ומסתבר, שלא מעט נסתיע
המחבר בישיבתו בארץ ישראל. כידוע,
גם ארנאסט רגנאן וגם הפרופיסור
רגאץ, קודם שכתבו את ספריהם,
הנוגעים לתולדות היהודים בארץ יש-
ראל, הלכו לראות את הארץ בעיניהם
ממש, ולא סמכו על קריאה בספרים.
הישיבה בארץ ישראל האירה לפני מר

בן-אליעזר באור הנכון את ספורי כתבי-
הקודש — גם לגבי הנוף וגם לגבי
האוכלוסין ומנהגי חייהם. ושום קריאה,
למשל, בספרו המצוין של דאלמאן
על ארץ ישראל ואוכלוסיה ומנהגיהם
לא תעמוד לו לסופר לקבל מושג ממש
מחיי הארץ כמו מראה-עינים.

עשרים ושלושה פרקים בספר — והם
מוליכים אותנו משלב לשלב, משחר
ילדותו של הנער יריב, שאחר כך נהפך
לירבעם, עד הגיעו לשיא גדולתו —
וגם למפלתו, להתקלל מפי אותו החוזה
אחיה השילוני, שתמך בירבעם מתחלה.
המחבר תאר לנו את חיי השלוה בכפר,
בסתר אהליו של אחיה ותלמידיו, ואת
החיים הסואנים של עיר המלכה בימי
שלמה; את דרכי חייהם של הכהנים
המצריים, שירבעם בקש אצלם מחסה
לאחר שברח מפני שלמה. בהרבה מקו-
מות מנעת ההרצאה לידי דראמאטיות,
המרתקת אף את הקורא המבוגר, ואין
צריך לומר את בני-הנעורים. וסגנונו
הנאה והנחמד של המחבר ירוע לכל.

כלל של דבר: מר בן-אליעזר הביא
מתנה יקרה לבני הנעורים שלנו, שימ-
צאו בספורו הסברה מלאת-ענין ומושכת
את הלב לפרשיות הקצרות, שלמדן בבתי
הספר. נסיונו זה הראשון של מר בן-
אליעזר מן הראוי, שיעוררנו להוסיף
ולנסות את כחו במקצוע זה, בתקופת
מלכי ישראל, כי מקום הניחו לו להתגדר.

במערכת הספורים, שהוצאת "יורעאל"
קראה לה בשם "מלכי ישראל", יצא
הספור "ירבעם ורחבעם" — מתקופת
הבית הראשון, מן הדור השלישי למ-
לך מלך בישראל. מודה אני על האמת,
שעד שעינתי בספר וקראתי בו מתחלתו
ועד סופו, היו לי הרבה חששות. כי פר-
שה זו, תקופת הבית הראשון, היא בחי-
נת "פרדס", וכל הנכנס לתוכו יש להת-
פלל עליו, שיצא בשלום.

כי תקופה זו עניה היא ועשירה בבת
אחת, מצד אחד — המסור העיקרי
לתולדות התקופה הזאת הם כתבי הקו-
דש, שיותר ויותר מתאשרות ומתאמתות
בדרך כלל הידיעות שבאו בהם, אבל
כדרכם של כתבי הקודש הם מקצרים
מאד. הדברים מגיעים לפעמיים רק עד
כדי רמז בלבד, ויש צורך ללמוד מן
המפורש על הסתום, ולכך יש צורך
ב"דמיון יוצר". ומצד אחר — עשירה
היא, עד כדי "עשירות של מהומה",
בחקירות על התגליות הארכיולוגיות
שנתגלו בעשרות השנים האחרונות.
התגליות וחקירתן ובירורן נתנו לנו
שפע של ידיעות, השפיעו על הערכה
הענינים, הביאו לידי שנוי ערכין בנוגע
לכמה אמיתיות, שהיו בחינת נכסי צאן
ברזל; אלא שעם כל זה יש כאן "הררים
התלויים בשערה", השערות חריפות,
שיש בהן כדי לעשות רושם בחידושיהן
המפליאים. ולפיכך יש צורך בזהירות
יתרה, שלא להכשל לא בגדישת הסאה
ולא במחיקתה. ומר בן-אליעזר, שעשה
את הנסיון הנועז הזה, להזיק את עצי-
מו לתקופה זו, העטויה הוד ערפלי-
קדומים, ולא לכתוב סתם ספור אלא
דוקא לבני הנעורים, דבר המצריך זהיר-
רות כפולה שמונה, — הצליח בנסיונו.
חושו הטבעי של מר בן-אליעזר הנ-
חהו בדרך הישרה. הוא לא התחכם, לא
שאף לילך בגדולות ובנפלאות, לקפל
בספורו את כל תוצאות החקירות, אלא
התנהל לפי החוט הנמשך בכתבי הקו-
דש, מתוך הוספת הסברות וביאורים,
מיוסדים על המדע ההיסטורי, לשם קי-
שור הענינים והעלילות בדרך הטבע,
מבלי לדחוק את עצמו לפתחים צרים,